

Toelichting op wijzigingen Subsidiestelsel Natuur en Landschap Overijssel

Met ingang van 1 januari 2010 is het Programma Beheer vervangen door het Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL). Het SNL bestaat momenteel uit twee subsidieregelingen, namelijk de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer (SVNL) en de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur- en Landschapsbeheer (SKNL). Elke provincie heeft deze regelingen voor haar grondgebied vastgesteld.

Het subsidiestelsel SNL is nu 2 jaar in uitvoering, voor het onderdeel natuurbeheer pas 1 jaar. In 2010 zijn reeds wijzigingen doorgevoerd als resultaat van ervaringen naar aanleiding van de invoering. Het subsidiestelsel SNL beoogt ten opzichte van Programma Beheer een vereenvoudiging te realiseren, zowel voor de aanvragers als in de uitvoering en controles. De onderhavige wijzigingsregeling is bedoeld om naar aanleiding van de ervaringen die inmiddels met de uitvoering zijn opgedaan, deze vereenvoudiging verder door te voeren.

De voorziene wijzigingen vallen grofweg uiteen in drie categorieën. Allereerst zijn er wijzigingen doorgevoerd als gevolg van wensen vanuit en na overleg met de verschillende doelgroepen. De tweede categorie wijzigingen is er op gericht om het SNL aan te passen aan de goedkeuringsbeschikkingen die door Europa in het voorjaar van 2011 zijn afgegeven. Ten slotte zijn er nog enige onvolkomenheden gecorrigeerd.

Alhoewel de wijziging van de SVNL bij een eerste beschouwing omvangrijk oogt, zijn de uitgangspunten behouden gebleven. De wijzigingen zijn vooral bedoeld om de vereenvoudiging verder door te voeren en onvolkomenheden in het systeem voor de gebruikers op te heffen.

Hierna volgt een artikelsgewijze toelichting op de meest belangrijke wijzigingen.

Subsidieregeling natuur- en landschapsbeheer (artikel I)

Vervallen instapeisen landschapsbeheer op natuurterrein (onderdeel A.2, A.4, A.5, A.7, K t/m U, W, AG)

Voor landschapsbeheer op natuurterrein komen met ingang van 2012 de instapeisen te vervallen. Deze instapeisen bepaalden bijvoorbeeld een minimale lengte van het landschapselement. Op die wijze kon het voorkomen dat een doorlopende struweelhaag niet met beheerssubsidie onderhouden kon worden, doordat hij is gelegen op percelen van verschillende eigenaren en deze afzonderlijke eigenaren individueel niet aan de minimale lengte eis voldeden. Vanuit het natuurbelang is dit ongewenst. Met het vervallen van de instapeisen is het voortaan aan Gedeputeerde Staten om in het natuurbeheerplan de landschapselementen vooraf te begrenzen. De voormalige instapeisen vanuit de index Natuur en Landschap vormen daarbij nu intekencriteria. De zogenaamde zoekgebieden voor het beheer van landschapselementen in natuurgebieden komen met deze wijziging te vervallen.

Voor landschapsbeheer buiten natuurterreinen blijven de instapeisen in stand, voornamelijk vanwege Europees rechtelijke eisen op het vlak van agrarisch natuurbeheer. Hiervoor blijven ook de zoekgebieden in het natuurbeheerplan bestaan waardoor de daar aanwezige en opengestelde landschapselementen nog tijdens de subsidieaanvraag kunnen worden ingetekend.

Door het vervallen van de instapeisen is de SVNL op diverse onderdelen aangepast, hetgeen resulteert in het volgende:

- a. In het algemene deel van hoofdstuk 5 is enkel nog de voorwaarde opgenomen dat de subsidieaanvraag in overeenstemming moet zijn met het natuurbeheerplan. Voor landschapsbeheer op landbouwgrond is het vereiste

- dat voldaan moet worden aan de instapeisen bij afdeling 5.1.3 als aparte voorwaarde toegevoegd in een nieuw artikel.
- b. De term landschapselement is voortaan enkel bedoeld voor landschap op natuurterreinen, de term beheerpakket landschap is voortaan enkel bedoeld voor landschap op terreinen buiten natuurterrein. Dit resulteert ook in een aanpassing van de definities.
  - c. Conform het reguliere natuurbeheer geldt voor landschapsbeheer op natuurterrein voortaan ook een algemene beheerverplichting.
  - d. In bijlage 6 zijn de instapeisen verdwenen. Verder is voor landelijke pakketten enkel nog een overzichtstabel opgenomen, voor het overige wordt verwezen naar de index Natuur en Landschap. Voor de regionale pakketten is wel nog een volledige beschrijving opgenomen, nu deze niet in de index voorkomen.

Toeslagen

(onderdeel D.1, E, F, H en AH)

De SVNL kent een vaartoeslag, toeslag voor schaapskuddes en toeslag ruige mest. Deze konden voorheen enkel bij de start van een nieuwe beheerovereenkomst voor een tijdvak van 6 jaar worden toegekend, gedurende de looptijd kon dit niet meer gewijzigd of toegevoegd worden aan een bestaande beheersvergoeding. Dat is onwenselijk. De toeslagen zijn bedoeld als tegemoetkoming voor een extra inspanning die een beheerder levert of moet leveren bovenop zijn reguliere beheerverplichtingen. Deze extra inspanning is er wellicht bij de start van een nieuw tijdvak niet, maar kan gedurende de looptijd wel ontstaan.

Het onderhavige wijzigingsbesluit maakt het derhalve mogelijk dat de vaartoeslag en toeslag ruige mest voor ieder beheerjaar van een tijdvak kan worden toegekend indien in dat beheerjaar aan de voorwaarden worden voldaan. Voor de toeslag schaapskuddes geldt hetzelfde alleen wordt die niet automatisch toegekend, maar is hiervoor een aanvraag van de beheerder vereist.

Overstappen

(onderdeel AB)

In de vigerende SVNL was zowel voor natuurbeheer, als agrarisch natuurbeheer al een mogelijkheid voorzien om van Programma Beheer tussentijds over te stappen naar het nieuwe subsidiestelsel. In deze overstap mogelijkheden zijn enkele wijzigingen aangebracht.

Voor agrarisch natuurbeheer wordt het mogelijk gemaakt om voor een geheel nieuwe periode van 6 jaar over te stappen. Daarmee wordt het agrarisch natuurbeheer gelijk getrokken met de duur van de overstapmogelijkheid voor natuurbeheer.

Tevens is overstappen voor natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer niet meer aan een jaartal gekoppeld, maar kan men zolang er lopende overeenkomsten onder Programma Beheer zijn overstappen naar de SNL.

Bij overstappen gaat men nu voor een geheel nieuwe periode over. Het komt voor dat men reeds is overgestapt, maar niet met alle pakketten, vanwege fouten in het natuurbeheerplan, openstellingbesluit of overschrijding van het subsidieplafond. Er is nu eenmalig een mogelijkheid gecreëerd om in het begrotingsjaar 2012 alsnog met de resterende pakketten over te stappen.

Definities

(Onderdeel A, AC en AD)

Diverse definities worden aangepast.

Aanpassing van de minister van LNV in de minister van EL&I ligt voor de hand.

Bij landbouwgrond is een wijziging doorgevoerd om aan te sluiten bij een wijziging die door de minister van EL&I is doorgevoerd in de uitvoeringsregels voor GLB-inkomenssteun. Daarbij is bepaald door de minister dat percelen die een recreatieve of hoofdzakelijk verkeerskundige functie hebben, niet meer aangemerkt worden als landbouwgrond, nu deze niet primair voor de landbouw worden gebruikt. Denk bijvoorbeeld aan parken, speelweides, sportvelden, moestuinen, paardenbakken, erven en bermen langs onverharde wegen. Vanwege de koppeling tussen de percelen onder de SVNL en de Bedrijfstoeslagregeling via het landelijke perceelsregister, moeten de definities van landbouwgrond in beide regelingen (SVNL/SKNL en GLB) het zelfde zijn. Deze wijziging heeft echter geen werking ten opzichte van lopende contracten, omdat dit nadelig zou kunnen zijn. Dit wordt via het overgangsrecht geregeld.

Last minute beheer (Onderdeel I)

Bij last-minute beheer verleent GS de subsidie en wordt deze door DR achteraf vastgesteld. Om deze werkwijze in de praktijk goed uit te kunnen blijven voeren, is de regeling op dit punt verduidelijkt. Een aanpassing van het mandaatbesluit DR is op dit punt nog noodzakelijk.

Toepassing slotenmarge (onderdeel C, Y, Z en AA)

De aanpassing van het perceelsregister aan de Europese eisen leidde er veelal toe dat de oppervlakte van landbouwgronden verkleind werd. Om de getroffen landbouwers tegemoet te komen heeft de minister destijds toegezegd dat deze landbouwers onder voorwaarden een beroep kunnen doen op de zogenaamde "slotenmarge". De toepassing van deze slotenmarge is niet alleen van belang voor subsidies agrarisch natuurbeheer die op grond van de SVNL worden verstrekt, maar ook voor nog lopende subsidies op basis van de beide voorlopers van deze regeling, te weten de Subsidieregeling agrarisch natuurbeheer (SAN) van de minister en de PSAN. Dit zijn namelijk allemaal oppervlaktegebonden steunregelingen die medegefinancierd worden door de Europese Gemeenschappen.

Alhoewel in 2010 reeds aanpassingen in de SVNL zijn doorgevoerd om toepassing van de hiervoor omschreven slotenmarge ook voor de SVNL mogelijk te maken, is het noodzakelijk gebleken om de voorwaarden waaronder een begunstigde een beroep kan doen op de slotenmarge opnieuw te definiëren. Dit wordt gedaan om de wijze waarop de slotenmarge wordt toegepast door de minister respectievelijk de provincie te harmoniseren. Besloten is dit vast te leggen in een nieuw artikel 1.12.

Een begunstigde die een subsidie agrarisch natuurbeheer aanvraagt dient op het aanvraagformulier per beheereenheid aan te geven of hij gebruik wenst te maken van de slotenmarge. Bij het indienen van het betaalverzoek via de Gecombineerde Opgave dient hij dit nogmaals aan te geven. Alhoewel dit op het eerste gezicht lijkt op een verzwaring van de administratieve lasten van de begunstigde, is het voorgaande noodzakelijk om de slotenmarge zowel bij de beoordeling van de initiële steunaanvraag als bij de beoordeling van het betaalverzoek te kunnen toepassen. Het beroep op de slotenmarge wordt voor de begunstigten ook zo eenvoudig mogelijk gemaakt.

Begunstigden die een subsidie agrarisch natuurbeheer in het kader van collectief agrarisch natuurbeheer of een probleemgebiedensubsidie aanvragen, hoeven slechts in het betaalverzoek aan te geven of zij een beroep op de slotenmarge doen. Immers, gelet op de systematiek van de SVNL is dit het eerste moment waarop zij een beroep kunnen doen op de slotenmarge.

Ontvangers van een lopende subsidie op grond van de SAN of de PSAN kunnen in de Gecombineerde Opgave aangeven dat zij een beroep willen doen op de slotenmarge.

Min-max aanvraag (Onderdeel G en V)

Bij collectief beheer dient een begunstigde bij de aanvraag van de 6-jarige beheerovereenkomst een min-max opgave in te dienen, waarmee hij aangeeft met hoeveel hectaren hij minimaal en maximaal deel zal nemen in het collectief beheer. Jaarlijks wordt via het collectief beheerplan dan per begunstigde het daadwerkelijke aantal hectaren vastgelegd waarmee dat jaar wordt deelgenomen. De beheerssubsidie is aan dit daadwerkelijke aantal hectares gekoppeld.

Om in het algemeen meer ruimte te geven hoeft een begunstigde zich voor zijn maximum niet enkel te beperken tot zijn eigendom binnen het collectief beheerplan, maar kan hij alle grond die tot zijn bedrijf behoort als maximum opgeven.

Daarnaast vinden er in de periode tussen het einde van de openstelling (31 december) en de definitieve vaststelling van het collectief beheerplan (15 mei) nog diverse grondtransacties plaats. Indien hierdoor een overschrijding van een bestaand maximum optreedt of een bestaand perceel naar een nieuwe nog niet deelnemende eigenaar gaat, kunnen deze percelen niet met beheerssubsidie beheerd worden, terwijl dit wel wenselijk is. Om ook hier nog ruimte te creëren zijn de volgende aanpassingen doorgevoerd.

- Een bestaande begunstigde neemt percelen over waarop al wel collectief beheer rust, waardoor zijn maximum wordt overschreden. Hij kan dan nog een verhoging van zijn maximum aanvragen buiten de openstelling tot 15 mei.
- Een bestaande aanvrager (gelegen in een collectief gebied waarin hij nog niet deelneemt) of nieuwe aanvrager neemt percelen over waarop wel collectief beheer rust. Voor deze percelen kan nog een min max aanvraag buiten de openstelling worden ingediend tot 15 mei.

De wijzigingen gaan ervan uit dat de percelen die tussen 31-12 en 15-05 van eigenaar wisselen dus al wel zijn opgenomen in het collectief beheerplan.

Certificering (Onderdeel B en X)

Voor certificering zijn de aanvraagseisen opgenomen en de beslistermijn.

Agrarisch natuurbeheer (Onderdeel A.1 en AF)

Voor agrarisch natuurbeheer zijn nu én in de index én in de regeling per pakket de instap- en beheereisen opgenomen. Voor een betere stroomlijning van de regeling is het beter deze enkel in de index op te nemen, waar dit ook thuishoort. In de regeling komt nu enkel de tabel met beheertypen en pakketten. Daarmee wordt ook aangesloten bij de beschrijving van natuurbeheer en landschap, waar ook enkel een overzichtstabel in de regeling is opgenomen. Naast een aanpassing van de bijlagen, vergt dit ook een aanpassing van de definities.

Uitgezonderd van deze wijziging zijn de regionale pakketten. Deze staan niet in de index vermeld en dus blijven de instap- en beheereisen in de regeling zelf vermeld.

Cumulatie met GLB-inkomenssteun (Onderdeel D.2)

Bij de aanpassing van de uitvoeringsregels voor GLB-inkomenssteun door de minister van EL&I is de anti-cumulatiebepaling die hierin was opgenomen komen te vervallen. Dat betekent dat een cumulatie toets geheel terugvalt aan de SVNL en dus aan de verantwoordelijkheid van de provincies. Door het wegvallen van genoemde anti-cumulatiebepaling, kan er een samenloop ontstaan tussen de vaartoeslag uit de GLB en de vaartoeslag uit de SVNL.

In artikel 3.8 uit de SVNL die de vaartoeslag regelt, is daarom nu opgenomen dat deze niet wordt toegekend indien voor het betreffende perceel reeds een vaartoeslag op grond van de GLB is ontvangen.

Probleemgebiedenvergoeding

(Onderdeel J)

Op aangeven van het ministerie van EL&I is artikel 4.2.10 een duidelijker onderscheid aangebracht tussen gekoppelde en ontkoppelde probleem gebied vergoeding.

Europese eisen

(Onderdeel AE)

De goedkeuring die door Europa begin 2011 voor de SVNL is afgegeven betrof onder meer de goedkeuring van agrarische en bosbouw pakketten die vallen onder het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP). Dit programma heeft een looptijd tot eind 2013. Om te zorgen dat de looptijd van de SVNL synchroon loopt met de afloop van het POP is aan Europa de toezegging gedaan de looptijd van de SVNL te beperken tot 1 januari 2017.

Subsidieregeling kwaliteitsimpuls natuur en landschap Overijssel

(Artikel II)

In de SKNL zijn een tweetal wijzigingen voorzien. Een tweetal definities wordt aangepast. Daarnaast is in artikel 9a lid 3 een onderdeel c toegevoegd waarmee expliciet kwaliteitsimpuls voor agrarisch natuurbeheer worden uitgesloten. Dit was als de bestaande uitvoeringspraktijk, maar bleek nog niet duidelijk genoeg uit de regeling.